

ข่าวประชาสัมพันธ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 ซอยสุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000 ภายใน 15666 โทรสาร 0-259-6172

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ ฉบับประจำวันที 6 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2566 หน้า 10 มูลค่าข่าว 398,160.-

‘Picture Book’ปลูกความฉลาดผ่านอ่านหนังสือภาพ

VARIEITY

“คนไทยอ่านหนังสือปีละ 8 บรรทัด” คือข้อความที่มักถูกยกมาอ้างบ่อยๆ ในสังคมออนไลน์ แต่ความจริงแล้ว หากย้อนดูตัวเลขของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งสำรวจการอ่านหนังสือของประชากรต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ.2548-2561 พบว่าสวนทางกับคำพูดดังกล่าว โดยพบว่าคนไทยอายุ 6 ปีขึ้นไปใช้เวลาอ่านเฉลี่ยมากถึงวันละ 80 นาที อย่างไรก็ตาม จากสถิติดังกล่าวได้นำไปสู่คำถามที่ว่า การใช้เวลาอ่านมากแปลว่าดีเสมอไปจริงหรือไม่? และอ่านอย่างไรถึงเรียกว่า “อ่านดี”

อ่านดีหรืออ่านเยอะไม่ใช่ทุกอย่าง “เพราะการอ่านไม่ได้หมายถึงแค่อ่านออก” มาจากเหตุผลว่า ปฏิเสธไม่ได้ว่า “เวลา” เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งในตัวชี้วัดวัฒนธรรมการอ่านในไทยเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่ได้รวมไปถึง “คุณภาพ” การอ่าน จากผลการสอบโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ซึ่งวัดความฉลาดรู้ด้านการอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ พบว่าตั้งแต่การประเมินรอบแรกในปี 2563 จนถึงปัจจุบัน ผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนไทยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading literacy) ตามนิยามของ PISA นั้น หมายถึงความ

สามารถที่จะทำความเข้าใจกับสิ่งที่ได้อ่าน รวมถึงนำไปใช้วิเคราะห์ และสะท้อนออกมาเป็นความคิดเห็นของตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนในด้านสะเต็มศึกษาและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ดังนั้น จากโจทย์ดังกล่าวดังกล่าว ได้นำไปสู่จุดเริ่มต้นพัฒนาของโครงการวิจัยและพัฒนาการรณรงค์ “การใช้หนังสือภาพเพื่อเสริมสร้างความคิดอย่างมีวิจารณญาณและการอ่านอย่างมีความหมาย” หรือโครงการ Picture Book ซึ่งดำเนินการภายใต้โครงการ Chevron Enjoy Science : สนุกวิทย์ พลังคิด เพื่ออนาคต ที่มุ่งเน้นเสริมทักษะสะเต็มศึกษาแก่เยาวชนไทย ภายใต้การสนับสนุนโดยบริษัท เชฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด ผ่านการดำเนินงานของศูนย์ภูมิภาคด้วยสะเต็มศึกษาขององค์การรัฐมนตรีศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAMEO STEM-ED) โดยใช้หนังสือภาพเป็นสื่อกลางในการส่งเสริมการอ่านอย่างมีความหมาย พร้อมพัฒนาความฉลาดรู้ด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญของสะเต็มศึกษาให้กับนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น เพื่อปูรากฐานในการเรียนระดับที่สูงขึ้นต่อไปในอนาคต

ดร.กฤษฎิ์ชัย สมสมาน ผู้อำนวยการศูนย์ SEAMEO STEM-ED กล่าวถึงแนวคิดพัฒนาการอ่านอย่างมีความหมายผ่านหนังสือภาพว่า ได้เห็นแนวทางจากต่างประเทศ เช่น ญี่ปุ่น หรืออิสราเอล ที่ใช้หนังสือภาพเป็นสื่อกลางการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ จึงนำแนวคิดนี้มาต่อยอดร่วมกับเชฟรอน ในโครงการ Picture Book ซึ่งอยู่ภายใต้โครงการ Chevron

Enjoy Science โดยพัฒนาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านและการเขียน จากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และคณะนักวิจัย การศึกษา จากมหาวิทยาลัยเครือข่ายทางวิชาการ จำนวน 7 แห่งของ ประเทศไทย เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กๆ ระดับประถมศึกษาตอนต้นสามารถ อ่านโดยใช้กระบวนการคิด การฟัง จินตนาการ และตั้งคำถาม พร้อมทั้ง จัดอบรมครูให้มีทักษะการจัดการเรียนรู้โดยใช้หนังสือภาพ ซึ่งคัดเลือก จากเกณฑ์ที่เหมาะสมกับโครงการ และนักเรียนระดับประถมศึกษาตอน

ต้น การทดสอบนักเรียนจะต้องสามารถอ่านจบในเวลา 30 นาที รวมทั้งมี เนื้อเรื่องน่าติดตามและดำเนินเรื่องอย่างมีความหมายลึกซึ้ง ทำให้นักเรียน ต้องค้นหาหรือได้คิด ซึ่งเราหวังว่าโครงการดังกล่าวจะเป็นโมเดลสำคัญ เพื่อขยายผลในระดับประเทศและเป็นต้นแบบให้อาเซียนต่อไป

สำหรับโครงการ Picture Book ได้ดำเนินการตั้งแต่เดือนตุลาคม ปี 2564 จนถึงเดือนเมษายน 2566 ที่ผ่านมา ซึ่งผลของโครงการพบว่า นักเรียนสามารถฝึกคิดวิเคราะห์ผ่านสื่อการสอนอย่างหนังสือภาพได้ดีขึ้น

ด้านนางสาวพรสุรีย์ กอนันทา รองประธานกรรมการบริหาร ฝ่าย กิจการองค์กร บริษัท เชฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด กล่าว เพิ่มเติมว่า เราเล็งเห็นว่าความสำคัญของการอ่านไม่ใช่เพียงแต่ต้องอ่าน ออกเท่านั้น โดยการใช้หนังสือภาพสามารถช่วยส่งเสริมกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการอ่านอย่างมีความหมายได้อย่างแท้จริง ดังนั้น เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้กับเด็กตั้งแต่อายุน้อย เรา จึงได้ตั้งเป้าหมายไปที่กลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวน ประมาณ 600 คน ใน 16 โรงเรียน จาก 7 จังหวัดทั่วประเทศ โดยเรียน กับครูที่ผ่านการอบรมในโครงการ Chevron Enjoy Science จำนวน 32 คน ซึ่งปลายทางของโครงการดังกล่าว เราได้เห็นว่าเด็กๆ รักการอ่านมาก ขึ้น อีกทั้งยังสามารถแสดงความคิดวิเคราะห์ออกมาได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ Chevron Enjoy Science ที่เน้น เตรียมความพร้อมด้านทักษะสะเต็มให้แก่เยาวชน เพื่อเติบโตมาเป็นพลัง คนที่สำคัญแก่ประเทศชาติในอนาคต ตามความมุ่งมั่นของเชฟรอน ที่เชื่อ ว่าการเปลี่ยนแปลงต้องเริ่มจากการศึกษา ซึ่งเป็นก้าวแรกที่สำคัญ

ผลจากการใช้หนังสือภาพและนิทานเข้ามาเป็นส่วนช่วยในการ ส่งเสริมการอ่านอย่างมีความหมาย ชี้ให้เห็นว่าวิธีพัฒนาการอ่านจาก รูปภาพ เป็นสิ่งที่ดำเนินมาลูกทาง โดย ดร.รังรอง สมมิตร หัวหน้าโครงการ วิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงของเยาวชนหลังจากเริ่มโครงการว่า จากหนังสือเล่มแรก สู่เล่มที่สิบ เห็นชัดเจนว่าเด็กผูกพันกับหนังสือ และมีคลังคำศัพท์ในการ พูดมากขึ้น กิจกรรมที่ทำไม่ใช่การสอนอ่าน แต่เป็นการใช้ภาพเป็นสื่อ กลางเพื่อลดทอนความกังวลด้านความผิดถูก โดยภาพกับคำจะทำงานกับ ความคิดให้เด็กมองภาพ และเกิดความคิดอ่านอย่างเป็นระบบ อีกทั้งเปิด พื้นที่ให้เด็กจินตนาการผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเกตมากขึ้น ดังนั้นสำหรับ ปลายทางของโครงการ เชื่อว่าการอ่านที่มีความสุขจะนำไปสู่การอ่านเพื่อ ค้นหา และเมื่อเราเปิดพื้นที่ปลอดภัยให้เด็กๆ กล่าวแสดงความคิดเห็น เมื่อนั้นเองที่เราจะได้เห็นศักยภาพที่ซ่อนอยู่ออกมา

ด้านนางอรรวรรณ ไสยะ คุณครูจากโรงเรียนวัดโลกา จ.สงขลา ที่ ได้นำเทคนิคการสอนโดยใช้หนังสือภาพจากโครงการมาสอน ได้เล่าถึง กระบวนการเรียนรู้ของลูกๆ ว่า “หนังสือภาพถือเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการสร้างความเท่าเทียมในห้องเรียนได้อย่างนึกไม่ถึง โดยเมื่อเราได้ ลองจัดการเรียนการสอนกับเด็กหลายๆ กลุ่ม ทั้งเด็กที่มีทักษะการอ่าน

ดร.กฤษฎีชัย สมสมาน

นางสาวพรสุรีย์ กอนันทา

ดร.รังรอง สมมิตร

อรรวรรณ ไสยะ

ดี ไปจนถึงกลุ่มเด็กๆ ที่ยังต้องพัฒนาด้านการอ่าน จะเห็นได้ว่าหนังสือ ภาพสามารถหลายกำแพงระหว่างเด็กสองกลุ่มนี้ เพราะภาพเป็นสื่อกลาง ที่ทำให้ไม่ว่าเด็กกลุ่มไหน ก็สามารถมองภาพแล้วเข้าใจได้เหมือนเพื่อนๆ แทนที่จะใช้ตัวหนังสืออย่างเดียว อีกทั้งกระบวนการของเราได้เปิดพื้นที่ให้ เด็กได้แสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง โดยเราเริ่มตั้งแต่การ Read Aloud หรืออ่านให้เด็กฟังแล้วให้เขียนเส้นเรื่องเหตุการณ์สำคัญในเนื้อเรื่อง ต่อ ด้วยการให้เด็กๆ แต่ละกลุ่มมาโต้แย้งถึงความคิดของตัวเองครในการตัดสินใจกระทำบางอย่างในเรื่อง และสิ้นสุดลงที่ให้เด็กๆ วิเคราะห์ถึงเหตุการณ์ ที่เป็นจุดเปลี่ยนของเนื้อเรื่อง ดังนั้น กระบวนการต่างๆ เหล่านี้ไม่เพียงแต่ ทำให้เด็กๆ กล่าวคิด กล่าวแสดงออกเท่านั้น แต่เป็นการให้เด็กสามารถอ่าน คิดวิเคราะห์ได้เป็นระบบ ซึ่งในฐานะคุณครูมองว่ากระบวนการนี้จะเป็น ทักษะติดตัวให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในวิชาอื่นหรือในชีวิตประจำวันได้

โดยโครงการวิจัยและพัฒนาการรณรงค์ “การใช้หนังสือภาพเพื่อเสริม สร้างความคิดอย่างมีวิจารณญาณและการอ่านอย่างมีความหมาย” ถือเป็นก้าวเดินที่สำคัญในการมุ่งมั่นพัฒนาทักษะการอ่าน อันจะต่อยอดไป สู่พลเมืองที่เข้มแข็งของประเทศไทย และนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ไม่รู้จบต่อไปในอนาคต.